

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут Педагогіки і психології

Кафедра Психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ З ПРАКТИКУМОМ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 053 Психологія
(шифр і назва)

освітня-програма Практична психологія
(назва)

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри психології
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

Суми – 2020

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Основи психокорекції з практикумом
Викладач	Кузікова С.Б. – доктор психологічних наук, професор, завідувач, професор кафедри психології
Профайл викладача (-ів)	https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/43-kuzikova
Контактний тел.	+380957978463
E-mail:	kuzikova_svetlana@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=4260
Консультації	Очна. Кафедра психології. Понеділок 10.00-12.00

Анотація до дисципліни

Психологічна корекція як цілісна і специфічна система методів допомоги конкретним людям у їх особистісному розвитку передбачає доцільно обраний і делікатно здійснюваний психологічний вплив у конкретній психокорекційній ситуації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи психокорекції з практикумом» є організація, шляхи і засоби психологічної корекції розвитку дітей, підлітків, юнацтва. Дисципліна охоплює наступне коло питань: загальні засади теорії і практики психокорекції; теоретичні основи і передумови психокорекційної практики; особливості розвитку особистості в онтогенезі і можливі причини його ускладнення; методи корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного і шкільного віку; методи корекції особистісних проблем і поведінки в дитячо-юнацькому віці; інтегроване використання різних методів в індивідуальній та груповій психокорекції. Особливу увагу приділено розумінню умов, принципів організації психокорекційної роботи, врахуванню вимог до психолога, який її здійснює, а також відпрацюванню навичок застосування технік самокорекції та корекції клієнтів у ситуації надання психологічної допомоги. Специфікою курсу є те, що психокорекційний вплив аналізується з позиції принципу особистісного саморозвитку в психологічній корекції.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: забезпечити загальну теоретичну підготовку бакалаврів у галузі психологічної корекції, яка слугуватиме основою для їхньої практичної діяльності і надасть можливість ефективно використовувати адекватні методи при корекції психологічних труднощів у розвитку дітей, підлітків, юнаків та дорослих.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи психокорекції з практикумом» є опанування знаннями у галузі психологічних механізмів корекційного впливу; оволодіння певними вміннями у застосуванні методів психокорекції стосовно осіб різних вікових категорій; формування у студентів навичок саморегуляції психоемоційних станів і поведінки.

Освітньою програмою визначені наступні **програмні компетентності**.
Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають

застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Формат дисципліни

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття / семінарські	26
лабораторні/ індивідуальні	50
консультації	2
самостійна робота	142

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Нормативна/вибіркова
2022-2023	3	5-6	8/240	6	Залік, екзамен	обов'язкова

Результати навчання за дисципліною

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Після успішного вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

- РН1.* Знати теоретичні основи психокорекційної роботи;
- РН2.* Опанувати основні напрямки, які пояснюють природу психологічних проблем особистості та пропонують шляхи їх розв'язання;
- РН3.* Оволодіти методами психологічної корекції;
- РН4.* Розуміти механізми впливу на психіку людини тих чи інших методів;
- РН5.* Визначати особливості використання методів психокорекції стосовно осіб різного віку.
- РН6.* Вміти застосовувати різні методи та психотехнічні прийоми психологічної корекції при розв'язанні особистісних проблем осіб різного віку.

Тематичний план вивчення дисципліни.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

РОЗДІЛ І. Вступ до предмета. Основні питання теорії та практики психокорекції

Тема 1.1. Предмет та завдання психокорекції

Тема 1.2. Основи організації та проведення психокорекційного процесу

РОЗДІЛ ІІ. Теоретичні основи та передумови психокорекційної практики

Тема 2.1. Теоретичні моделі психокорекційної практики в зарубіжній психології.

Тема 2.2. Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії

РОЗДІЛ ІІІ. Корекція пізнавальної сфери особистості

Тема 3.1. Особливості організації та проведення корекції пізнавальної діяльності з дітьми дошкільного та шкільного віку

Тема 3.2. Прийоми розвитку пізнавальних процесів у дітей дошкільного та шкільного віку

РОЗДІЛ ІV. Методи корекції емоційно-особистісної сфери і поведінки

Тема 4.1. Використання когнітивно-орієнтованих методів в психологічній корекції

Тема 4.2. Використання методів гештальттерапії з корекційною метою

Тема 4.3. Використання сугестивних методів з корекційною метою

Тема 4.4. Використання тілесно-орієнтованих методів з корекційною метою

Тема 4.5. Використання методів ігрової терапії з корекційною метою

Тема 4.6. Використання методів зображувальної терапії та музики з корекційною метою

РОЗДІЛ V. Методи групової психокорекції

Тема 5.1. Психокорекційні групи. Основні положення

Тема 5.2. Види корекційних груп

Тема 5.3. Використання методів психодрами з корекційною метою

Тема 5.4. Використання методів поведінкової терапії з корекційною метою

РОЗДІЛ VI. Еклектичний підхід у корекції психологічних проблем і поведінки особистості

Тема 6.1. Інтегроване використання різних методів з корекційною метою

Політика дисципліни

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності [Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка]. Окреслимо його основні складові.

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/ покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Академічна доброчесність

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти робота оцінюється на мінімальний бал.

Система оцінювання та вимоги

Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. Студент вільно висловлює думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
B	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем
C	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
D	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.
E	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки
FX	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного відтворення окремих фактів, здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
F	Студент не володіє навчальним матеріалом

Розподіл балів які нараховуються студентам (1-й семестр)

Розділ I		Розділ II		КР 1	Розділ III		КР 2	Разом	Сума
Т 1.2	Т 1.2	Т 2.1	Т 2.2		Т 3.1	Т 3.2			
Поточний контроль									
10	15	5	5	15	5	30	15	100	100
Контроль самостійної роботи									

Т 4.1, Т 4.2 ... Т 6.1 – теми розділів

Розподіл балів які нараховуються студентам (2-й семестр)

Розділ IV						Розділ V				Роз. VI	ІНДЗ	ІНДЗ	Разом	Сума	
Т 4.1	Т 4.2	Т 4.3	Т 4.4	Т 4.5	Т 4.6	Т 5.1	Т 5.2	Т 5.3	Т 5.4	Т 6.1	1	2			
Поточний контроль															
9	-	6	6	-	-	3	3	-	-	18			45	100	
Контроль самостійної роботи															
											15	15	30		
Разом												75			
Підсумковий контроль (екзамен)												25	25		

Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», при оцінюванні результатів навчання з дисципліни «Основи психокорекції з практикумом» можливо перезарахування балів (максимально 20 балів) за позанавчальну фахову активність студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей тощо).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основні:

1. Кузікова С.Б. Основи психокорекції [Текст] : навч. посіб. / С. Б. Кузікова. – К. : Академвидав, 2012. – 320 с. – (Серія «Альма–матер»).
2. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навч. посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2020. – 384 с.
3. Кузікова, С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції [Текст] : навчальний посібник / С. Б. Кузікова. – 2-ге видання, перероблене, доповнене. – Суми, 2020. – 300 с. [<http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/9286>].
4. Основи практичної психології / [Панок В.І., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В. та ін.]; під ред. В.І. Панка. – [Третє стереотипне видання]. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.

Додаткові:

1. Адлер А. Наука жить. Пер. с англ. и нем. – М.: Издательство: Директмедиа Паблишинг, 2008. – 259 стр.
2. Ассаджиоли Р. Психосинтез. Принципы и техники. – Издательство: Психотерапия, 2008. – 381 с.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ. – М.: Эксмо, 2008. – 576 с.
4. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. - К.: Освіта України, 2014. – 332 с.
5. Гільбух Ю.З., Георгіївська В.А. Розвивайте розум дітей: Альбом: У 2 ч. – К.: Освіта, 2003.
6. Кондрашенко В.Т., Донской Д.И., Игумнов С.А. Общая психотерапия. – Минск Издательство: Вышэйшая школа, 2017. – 464 с. (Серия: ВУЗ. Студентам высших учебных заведений).
7. Кузікова С. Б. Техніки вікової психокорекції. Навч. посібник. – К. : Главник, 2008. –160 с.. Серія «Психол. інструментарій».
8. Лапп Д. Улучшаем память в любом возрасте: Образ, ассоциация, система / Пер. с англ. Клиориной Е. – (Серия "Сам себе психолог") – СПб.: Питер–Юг, 2003. –224 с.
9. Лейтц Г. Психодрама: теория и практика. Классическая психодрама Я.Л. Морено / Г. Лейтц ; пер с нем. – 2–е изд. – М.: Когито–Центр, 2007. – 380 с.
10. Напеєнко О.К., Петров К.О. Психічна саморегуляція. – К.: Здоров'я, 2005. – 238 с.
11. Перлз Ф. Внутри и вне помойного ведра: Радость. Печаль. Хаос. Мудрость. – М.: Изд–во Института психотерапии, 2001. – 224 с.
12. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога. В 2 кн. Кн.1: Система работы психолога с детьми разного возраста: Учебное пособие. – М. : ВЛАДОС, 2008. - 384 с.
13. Роджерс К. Клиент–центрированная психотерапия. Теория, современная практика и применение. – Издательство: Психотерапия, 2007. – 560 с. (Серия: Золотой фонд психотерапии).
14. Рудестам К. Групповая психотерапия – 2–е изд., междунар. (Серия: 'Золотой фонд психотерапии'). – СПб.: Питер–Юг, 2006. – 384 с.

15. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посіб. / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К.: Академ-видав, 2006. – 360 с.
16. Хьелл Ларри, Зиглер Дэниел. Теории личности. СПб.: Питер, 2006. – 607 с. (Серия: Мастера психологии).
17. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навчальний посібник. – К.: Вища шк., 2004. – 679 с.
18. Kuzikova S. Model of psychological correction of crisis of adolescence [Модель психологічної корекції кризи підліткового віку]/ S. Kuzikova / Психологія особистості [Науковий журнал] – Івано–Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2016. – № 1 (7) – С. 24–33.
19. S. Kuzikova Theoretical applicable modeling of psychocorection and personal development [Теоретико-прикладне моделювання психокорекції та розвитку особистості] / С. Б. Кузікова // Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія, Вип. 1 (57). – Х. : ХНПУ, 2018. – С. – 119-131.
20. S. Kuzikova, V. Zlivkov, S. Lukomska. Effective t-group counselor in the context of modern empirical research [Особистість ефективних ведучих Т-груп в контексті сучасних емпіричних досліджень] / Kuzikova S., Zlivkov V., Lukomska S. // "Психологія особистості" [Науковий журнал]. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. – № 1 (10). – С. 209-215.